

Työasiainvaliokunnan mietintö n:o 3 hallituksen esityksestä, joka sisältää tiedonannon vuonna 1990 pidetyn 77. Kansainvälisen työkonferenssin eräiden päätösten johdosta

Eduskunta on 1 päivänä lokakuuta 1991 lähettänyt valiokuntaan valmistelevasti käsiteltäväksi hallituksen esityksen n:o 88.

Asian johdosta ovat valiokunnassa olleet kuultavina nuorempi hallitussihteeri Liisa Hei­nonen työministeriöstä, vs. nuorempi hallitussihteeri Riitta-Maija Jouttimäki sosiaali- ja terveysministeriöstä, vanhempi hallitussihteeri Pertti Saarela Valtion työmarkkinalaitoksesta, apulaisosastopäällikkö Heikki Saipio Kunnallisesta työmarkkinalaitoksesta, lakimies Sirpa Kaittola työsuojeluhallituksesta, lakimies Jorma Rusanen Suomen Ammattiliittojen Keskusjärjestöstä, koulutuspäällikkö Erkki Husu Suomen Teknisten Toimihenkilöjärjestöjen Keskusliitosta, lakimies Raila Kangasperko ja koulutuspoliittinen sihteeri Tuula Pitkänen Toimihenkilö- ja Virkamiesjärjestöjen Keskusliitosta, koulutus- ja työvoimapolitiittinen sihteeri Heikki Liede Akavasta, varatuomari Johan Åström Suomen Työnantajain Keskusliitosta, varatuomari Risto Tuominen Pienteollisuuden Keskusliitosta sekä lakimies Antti Neimala Suomen Yrittäjien Keskusliitosta.

Hallituksen esityksessä todetaan, että Kansainvälisen työjärjestön ILO:n 77. Kansainvälisessä työkonferenssissa Genevessä 6.—27.6.1990 hyväksyttiin yleissopimukset n:ot 170 ja 171 sekä niihin liittyvät suositukset n:ot 177 ja 178. Konferenssissa hyväksyttiin myös naisten yötyötä koskevaa yleissopimusta n:o 89 muuttava pöytäkirja.

Yleissopimus n:o 170 ja siihen liittyvä suositus n:o 177 koskevat kemikaalien käyttöä työssä. Tarkoituksena on työntekijöiden suojaaminen kemikaalien haitallisilta vaikutuksilta. Sopimuksen mukaan kaikki kemikaalit tulee arvioida niiden vaarojen määrittelemiseksi ja turvata työnantajien käyttöön menetelmät, joilla nämä saavat tavarantoimittajilta tiedot työssä käytettävistä kemikaaleista. Myös työntekijöille tulee antaa tietoa heidän työpaikallaan olevista kemikaaleista sekä asianmukaisista ennaltaehkäisevistä toimenpiteistä. Suomen voimassa oleva

kansallinen lainsäädäntö ei kaikilta osin vastaa yleissopimuksen vaatimuksia. Lisäksi yleissopimuksen määräykset, erityisesti vaarallisten aineiden merkintöjen osalta, kuuluvat parhaillaan käytävien ETA-neuvottelujen piiriin. Näistä syistä hallitus ehdottaa, että yleissopimusta ei tässä vaiheessa hyväksytä.

Yleissopimus n:o 171 ja siihen liittyvä suositus n:o 178 koskevat yötyötä. Sopimuksen tavoitteena on pyrkiä vähentämään yötyöstä työntekijälle aiheutuvia haittoja sekä suojelemaan työntekijöitä. Yleissopimuksen määräysten täyttäminen edellyttäisi eräitä yksityiskohtia koskevia muutoksia lainsäädäntöömme. Lisäksi työaikalainsäädännön uudistusta selvitetään parhaillaan työaikalainsäädäntökomiteassa, jonka määräaika päättyy 31.12.1992. Näistä syistä hallitus ehdottaa, että yleissopimusta ei tässä vaiheessa hyväksytä.

Naisten yötyötä koskevaan yleissopimukseen n:o 89 liittyvä pöytäkirja on avoin vain niille valtioille, jotka ovat ratifioineet tai jotka samalla ratifioivat mainitun sopimuksen. Kun Suomi ei ole ratifioinut yleissopimusta n:o 89, hallitus ei esitä pöytäkirjaa hyväksyttäväksi, vaan se ainoastaan saatetaan eduskunnan tietoon.

Hallituksen esityksessä esitetyistä syistä ja saamansa selvityksen perusteella työasiainvaliokunta pitää hallituksen esitykseen sisältyviä ehdotuksia tarpeellisina ja tarkoituksenmukaisina.

Edellä esitettyyn viitaten työasiainvaliokunta kunnioittaen ehdottaa,

että Eduskunta ei tässä vaiheessa hyväksyisi Genevessä pidetyssä Kansainvälisessä työkonferenssissa 25 päivänä kesäkuuta 1990 hyväksyttyä Kansainvälisen työjärjestön yleissopimusta n:o 170, joka koskee työturvallisuutta kemikaaleja käytettäessä,

että Eduskunta ei tässä vaiheessa hyväksyisi Genevessä pidetyssä Kansainvälisessä työkonferenssissa 26 päivänä kesä-

kuuta 1990 hyväksyttyä Kansainvälisen työjärjestön yleissopimusta n:o 171, joka koskee yötyötä, ja

että Genevessä pidetyssä Kansainvälisessä työkonferenssissa 25 päivänä kesäkuuta 1990 hyväksytty Kansainvälisen työjärjestön suositus n:o 177, joka koskee työturvallisuutta kemikaaleja käytettäessä, otetaan huomioon tulevassa lainsäädäntötyössä sikäli kuin se on tarkoituksenmukaista ja mahdollista, sekä

että Genevessä pidetyssä Kansainvälisessä työkonferenssissa 26 päivänä kesäkuuta 1990 hyväksytty Kansainvälisen

työjärjestön suositus n:o 178, joka koskee yötyötä, otetaan huomioon tulevassa lainsäädäntötyössä sikäli kuin se on tarkoituksenmukaista ja mahdollista.

Lisäksi valiokunta ehdottaa,

että Eduskunnan tietoon saatetuksi merkittäisiin Genevessä pidetyssä Kansainvälisessä työkonferenssissa 26 päivänä kesäkuuta 1990 hyväksytty naisten yötyötä koskevaan yleissopimukseen (muutettu), 1948, liittyvä pöytäkirja 1990.

Helsingissä 22 päivänä lokakuuta 1991

Asian ratkaisevaan käsittelyyn valiokunnassa ovat ottaneet osaa puheenjohtaja Lindroos, varapuheenjohtaja Nordman sekä jäsenet Häkämies, Koistinen, Komi, Kuittinen, Laitinen,

P. Leppänen, Morri, Mäkipää, Nikula, Rimmi, J. Roos, Taina, Takala ja Viljamaa sekä varajäsen Vanhanen.

Vastalause

Yleissopimus n:o 170 koskee kemikaalien käyttöä työssä ja sen tarkoituksena on työntekijöiden suojaaminen kemikaalien haitallisilta vaikutuksilta. Hallituksen esityksen perusteluissa on todettu, että Suomen kemikaalilaki ja työturvallisuuslaki sisältävät vain vaarallisia aineita koskevia säännöksiä, joten ne eivät vaarattomien aineiden osalta yksiselitteisesti täytä sopimuksen vaatimuksia. Lainsäädännöstämme puuttuvat yksityiskohtaiset säännökset myös monista yleissopimuksen edellyttämistä työnantajan velvollisuuksista. Lisäksi lainsäädännöstämme puuttuu sopimuksen edellyttämä velvollisuus tiedottaa vaarallisten aineiden vastaanottajamaille kemikaalien mahdollisista käyttörajoituksista.

Ottaen huomioon sopimuksen tärkeän tavoitteen suojella työntekijöitä kemikaalien aiheuttamilta vaaroilta paitsi omassa maassa myös kan-

sainvälisesti varmistamalla esimerkiksi kehitysmaille mahdollisuus saada tietoja niihin tuotavien kemikaalien vaaroista katsomme, että valiokunnan olisi tullut mietinnössään edellyttää, että hallitus ryhtyy kiireellisiin toimenpiteisiin Suomen lainsäädännön saattamiseksi sellaiselle tasolle, että kemikaalien käyttöä koskeva yleissopimus voidaan mahdollisimman pian hyväksyä.

Edellä esitetyn perusteella ehdotamme,

että valiokunnan mietinnön perusteluissa lausuttaisiin:

”Valiokunta edellyttää, että hallitus ryhtyy kiireellisiin toimenpiteisiin Suomen lainsäädännön saattamiseksi sellaiselle tasolle, että kemikaalien käyttöä koskeva yleissopimus voidaan mahdollisimman pian hyväksyä.”

Helsingissä 22 päivänä lokakuuta 1991

Pekka Leppänen
Reijo Laitinen
Lea Mäkipää

Eila Rimmi
Marja-Leena Viljamaa

Jukka Roos
Paavo Nikula
Reijo Lindroos